
Durs Grünbein: poemes,

a cura de Josep Tèrmens Samsó

Durs Grünbein va néixer a Dresden l'any 1962, però viu des del 1985 a Berlín. Ha publicat els llibres *Grauzone morgens* (1988), *Schädelbasislektion* (1991), *Den Teuren Toten* (1994), *Falten und Fallen* (1995) i el 1996, juntament amb Peter Waterhaus, *Die Schweizer Korrektur*.

L'any 1995 li fou concedit el premi més prestigiós de literatura en llengua alemanya, el Georg-Büchner-Preis, que concedeix l'Acadèmia de la Llengua i la Literatura Alemanyes de Darmstadt. En la Laudatio que duia per títol: *Portrait des Künstlers als junger Grenzhund* ('Retrat de l'artista com a jove gos fronterer'), deia Heiner Müller del jove poeta: «Els textos de Durs Grünbein no jeuen, segons la definició que fa Goethe de l'obra d'art, com vaques al prat. Més aviat s'assemblen a les bèsties, potser màquines, que Kafka ha erigit contra la creació». «En la poesia de Grünbein, ha esdevingut forma l'experiència d'una generació que fins ara s'articulava més aviat mitjançant la negació de la forma. És la generació dels no-morts de la guerra freda que ja no poden concebre la història com a dotació de sentit, a través de la ideologia, a allò que no en té; sinó només ja com a absurditat.» «D'on prové la incomoditat dels seus textos?... Les seves imatges són radiografies, els seus poemes, ombres de poemes projectades sobre el paper com per efecte d'una explosió atòmica.»

Els poemes que presentem pertanyen al volum *Als caríssims morts* (*Den Teuren Toten*, 1994), un recull de trenta-tres epitafis signats per un tal *Pseudonymus No. 13*, que Grünbein, segons explica en un epíleg, va trobar a les golfes d'una casa de Dresden, propietat de la tercera generació d'una família d'etnòlegs i antropòlegs que tenia el projecte de fer una col·lecció de documents literaris sobre la mort en les diverses cultures del món.

J. T. S.

* © Suhrkamp Verlag (Frankfurt del Main 1994)

Berlin. Ein Toter saß an dreizehn Wochen
Aufrecht vorm Fernseher, der lief, den Blick
Gebrochen. Im Fernseh'n gab ein Fernsehkoch
Den guten Rat zum Kochen.

Verwesung und Gestank im Zimmer,
Hinter Gardinen blaues Flimmern, später
Die blanken Knochen.

Nichts

Sagten Nachbarn, die ihn scheu beäugten, denn
Sie alle dachten längst dasselbe: »Ich hab' s
Gerochen.«

Ein Toter saß an dreizehn Wochen . . .
Es war ein fraglos schönes Ende.

Jahrhundertwende.

Berlín. Un mort segué tretze setmanes
Davant del televisor engegat, la mirada
Perduda. A la televisió un cuiner televisiu
Parlava de cuina.

Putrefacció i pudor a la cambra,
Rere les cortines pampallugues blaves, més tard
Els ossos nets.

Res

No digueren els veïns, que l'observaven esquius,
Car des de feia temps tots pensaven el mateix: «Ja ho he
Ensumat.»

Un mort segué tretze setmanes...
Fou una fi inqüestionablement bella.

Fi de segle.

*Kurz vor Beginn der Regenzeit hat in der Nähe von Dakar
Verzweifelt ein europamüder Europäer, Ingenieur,
Zuerst sein Auto, dann sich selbst in Brand gesteckt.*

*Am Rande einer Ausfallstraße, einer staubverwehten Piste,
Gesäumt von Wracks und, kilometerlang, von Flachbaracken,
Das einzig Feuchte weit und breit die Hundeschmauzen,*

*Wurde ein Motorschaden ihm zum Menetekel. In Minuten
Verwandelte der Fachmann sich in einen Geisterseher
Der durch den Schrott defekter Technik Afrikas Dämonen sah.*

Und kein Ersatzteil half ihm in die freie Zeit zurück.

Poc abans de començar l'època de les pluges, prop de Dakar,
Un europeu cansat d'Europa, enginyer, desesperat,
Va calar foc primer al seu cotxe, després a si mateix.

Al marge d'una carretera de sortida, d'una pista esborrada per la pols
Sembrada de desferres i, durant quilòmetres, de barraques,
L'únic humit al voltant morros de gos,

Una avaria al motor fou l'avís fatídic. En minuts,
El tècnic es convertí en un vident
Que a través de la ferralla d'una tècnica defectuosa,
Veié els dimonis d'Àfrica.

I cap peça de recanvi no el tornà a la llibertat.

*Vorfall in einem Amsterdamer Kino. Zur Premiere
Des letzten Films, in dem der Held James Bond hieß
Starb gegen Ende, übertönt vom soundtrack*

*Aus Schüssen, Reifenquietschen, Explosion, Geschrei
Ein stadtbekannter Kritiker und Cineast im Dienst.
Erst als im Saal das Licht anging, der Abspann lief noch,*

*Fand im Parkett ihn einer seiner Leser
Friedlich entschlafen, auf dem Sitz nach vorn gebeugt,
Frei nach dem Drehbuch eines Herzanfalls, am Ziel.*

Wie Mr. 007 hatte er sein Soll erfüllt.

Incident en un cinema d'Amsterdam. A l'estrena
Del darrer film en què l'heroi es diu James Bond,
Morí cap al final, emmudit per una banda sonora

De trets, xiscl de neumàtics, explosió, crits,
Un conegut crític i cineasta en acte de servei.
En il·luminar-se la sala i quan els títols de crèdit desfilaven encara,

El trobà a platea un dels seus lectors,
Pacíficament adormit al seient, vinclat endavant,
Segons l'adaptació lliure del guió d'un atac de cor, a la meta.

Havia complert, com Mister 007, amb el seu deure.

*Für tot erklärt (verschollen in der weiten Fremde)
Ward, vierzig Jahre nach dem letzten Krieg, im Stillen
Herr S. aus Dresden. Letzter Wohnort unbekannt*

*Stand in der Meldung, anonym verfaßt. Beschlossen
Hatte ein geisterhaftes Gremium, daß der Tod Herrn S.'
Schlag Zwölf im Jahre '51 eingetreten sei.*

*Zu dieser Zeit,
Das ließ sich denken, war Herr S. bereits geräuschlos
In Moos und Farn, Sand, Wind und Regen aufgegangen,
Zerstäubt als Asche zwischen Arktis und Sahara.*

*Doch warum anonym und vier Jahrzehnte später?
Warum kein Wort von Ort und Art des Todes?
Warum statt eines Nachrufs ein Beschluß?*

*So ohne Trauer, ohne Erben, ohne Grab,
Staubsauger Zeit, wer war Herr S. ?*

Fou declarat mort (perdut a la vastitud de terra forastera),
Quaranta anys després de la darrera guerra,
El Sr. S. de Dresden. Darrera residència desconeguda

Deia la nota anònima. Una comissió fantasmal
Havia decidit que la mort del Sr. S.
S'havia escaigut a les dotze en punt de l'any 51.

En aquest moment,
Pot ben pensar-se que el Sr. s'havia ja desfet
Calladament, en molsa i falguera, sorra, vent i pluja,
Cendra polvoritzada entre l'Antàrtida i el Sàhara.

Però per què anònimament i quatre dècades més tard?
Per què cap mot sobre el lloc i la forma de la mort?
Per què en comptes d'una necrologia una resolució?

Així, sense dol, sense hereus, sense tomba,
Temps xuclador, qui fou el Sr. S.?

*In einem Reisebus nach seiner letzten Rundfahrt durch Florenz
Am Ende einer Mammuttour quer durch Europa
Erlag ein älterer japaner einem Krampf, so plötzlich
Daß der Verdacht aufs Essen fiel: Seeigel mit vergifteten*

Spaghetti.

*Die Augen waren ihm herausgequollen, kalter Schweiß
Stand auf der Stirn, die Hände zuckten wie an heißen Drähten,
Und immer lallte er . . . »Berlin« . . . »Paris« . . .*

»Stockholm« . . . »Madrid« .

*Erst Tage später stand die Diagnose fest. Ein Bulletin
Sprach vom Zusammenbruch des Kreislaufs durch*

Kulturschock.

*Wie andre einem Hitzeschlag erlag der Mann aus Japan
Dem seltenen Stendhal-Syndrom im dritten Grade, einer Folge*

Der vielzuvielen Eiffeltürme, Petersdome, Prados . . .

*O du, Tourist und Gruppenreisender, wo du auch herkommst,
Vergiß nie den Japaner, dem es schlimm erging. Bedenke
Wenn du Prospekte siehst und Urlaubsfilme .*

Daß du vielleicht nie wiederkehrst vom fremden Ort.

En un autobús, després de la seva darrera visita a Florència,
A la fi d'un viatge mastodòntic a través d'Europa,
Morí d'un espasme un vell japonès, tan sobtadament
Que es va sospitar del menjar: eriçó de mar amb *spaghettis*
enverinats.

Tenia els ulls sortits, una suor freda al front,
Les mans li tremolaven com si agafessin un ferro roent,
I balbucejava... «Berlín»... «París»...
«Estocolm»... «Madrid».

Uns dies després hi hagué el diagnòstic. Un butlletí
Parlava d'un col·lapse circulatori degut a
xoc cultural.

Així com d'altres agafen una insolació, el japonès
Fou víctima de la rara *Síndrome de Stendhal* en tercer grau, conseqüència
De l'excés de Torres Eiffel, basíliques de Sant Pere, Prados...

Oh tu, turista i viatger en grup, vinguis d'on vinguis,
No oblidis mai el japonès que va fer mala fi. Pensa
Quan vegis propaganda i films de vacances

Que potser tu no en tornaràs mai, de l'indret llunyà.

*Im freien Fall erlebte seine letzten Augenblicke
Ein Millionär aus Oklahoma, der sein Geld
Mit Fleisch verdient, mit Kunst veredelt hatte.*

Einmal Fallschirmspringen,

*Das war sein größter Wunsch, mit achtzig Jahren
Auf seinen Golfplatz sanft herabzuschweben,
Ein junger Griechengott in Flügelschuhn.*

*Doch es kam anders. Weil beim Jungfernsprung
Aus tausend Meter Höhe der Verschuß blockierte,
Blieb das Paket auf seinem Rücken ungeöffnet.
Wie himmlisch war dem alten Mann zumute,
Bevor er aufschlug wie ein nasser Klumpen Lehm.*

En caiguda lliure visqué els seus darrers moments,
Un milionari d'Oklahoma que havia fet diners
Amb carn, amb art els havia ennoblit.

Saltar amb paracaigudes

Era el seu gran desig, amb vuitanta anys
Caure surant dolçament sobre el seu camp de golf
Talment un jove déu grec de calçat alat.
Però succeí d'altra manera. Perquè en el salt inaugural,
A mil metres d'alçada, el mecanisme es bloquejà,
I el paquet restà a la seva esquena sense obrir-se.
Quina sensació més sublim va sentir l'home,
Abans d'esclafar-se com un terròs humit de fang .

*In einer U-Bahn, früh am Morgen, lag ein Toter
Erwürgt mit einem Draht. Aus seinen Ohren quoll
Musik aus einem walkman irgendwo im Innern*

*Der Lederjacke, blutverschmiert. Sein kahler Schädel
Hing über die zerstochnen Sitzbank wo mit Filzstift
In Kinderschrift geschrieben stand »Du Arschloch !«*

DURS GRÜNBEIN

En un metro, de bon matí, jeia un mort
Escanyat amb un filferro. De les orelles li brollava
La música d'un *walkman* amagat a l'interior

De la jaqueta de pell tacada de sang. El seu crani rapat
Penjava sobre el seient esqueixat on hi havia escrit
Amb retolador i cal·ligrafia infantil: «Carallot!»

(Versió de Josep Tèrmens Samsó)